

ایران در دوران معاصر

آشنایی با دکتر محمود حسابی

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۳ اردیبهشت ۱۳۹۱ ۴۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

سید محمود حسابی، فیزیکدان ایرانی، در سال ۱۲۸۱ ه.ش در تهران متولد شد و در سال ۱۳۷۱ ه.ش در ژنو درگذشت. پدرش (سید عباس معزالسلطنه) و مادرش (گوهرشاد حسابی) هر دو اهل تفرش بودند. او چهار سال اول دوران کودکی‌اش را در تهران سپری نمود. سپس به همراه والدین و برادرش عازم شامات شد. در هفت سالگی تحصیلات ابتدایی خود را در بیروت با تنگدستی و مرارتهای دوری از میهن، در مدرسه کشیش‌های فرانسوی آغاز کرد. در همان زمان تعلیمات مذهبی و ادبیات فارسی را نزد مادرش فرا می‌گرفت. او قرآن و دیوان حافظ را از حفظ می‌دانست. او

سید محمود حسابی، فیزیکدان ایرانی، در سال ۱۲۸۱ ه.ش در تهران متولد شد و در سال ۱۳۷۱ ه.ش در ژنو درگذشت.

پدرش (سید عباس معزالسلطنه) و مادرش (گوهرشاد حسابی) هر دو اهل تفرش بودند. او چهار سال اول دوران کودکی‌اش را در تهران سپری نمود. سپس به همراه والدین و برادرش عازم شامات شد. در هفت سالگی تحصیلات ابتدایی خود را در بیروت با تنگدستی و مرارتهای دوری از میهن، در مدرسه کشیش‌های فرانسوی آغاز کرد. در همان زمان تعلیمات مذهبی و ادبیات فارسی را نزد مادرش فرا می‌گرفت. او قرآن و دیوان حافظ را از حفظ می‌دانست. او همچنین بر کتب بوستان، گلستان سعدی، شاهنامه فردوسی، مثنوی مولوی و منشآت قائم مقام فراهانی اشراف کامل داشت. محمود حسابی در ۱۲ شهریور سال ۱۳۷۱ هجری شمسی در بیمارستان دانشگاه ژنو درگذشت. آرامگاه (خانوادگی) وی در شهر تفرش قرار دارد.

آثار به جای مانده از محمود حسابی در زمینه‌های فیزیک، زبان فارسی و پژوهش‌های فرهنگی شامل ۲۱ کتاب و مقاله است.

برخی از آثار وی عبارتند از:

- کتاب فیزیک دوره اول متوسطه ۱۳۱۸

- کتاب دیدگانی فیزیک دانشگاه تهران ۱۳۴۰

- الکترودینامیک (۱۹۴۵) Essaid Interpretation des Ondes de Broyle

- مقاله تفسیر امواج دو بر در شش رساله با عنوان A Strain Theory of Matter، دانشگاه تهران ۱۹۴۶.
 - مقاله‌ای دربارهٔ پیشنهاد تفسیر قانون جاذبهٔ عمومی نیوتون و قانون میدان الکتریکی ماکسول چاپ شده در گزارش ذرات اصلی در دانشگاه کمبریج انگلیس ۱۹۴۶.
 - مقاله‌ای دربارهٔ ذرات پیوسته Continuous چاپ شده به وسیلهٔ آکادمی علوم آمریکا ۱۹۴۷.
 - مقاله‌ای دربارهٔ مدل بی‌نهایت گسترده در نشریهٔ فیزیک فرانسه.
 - رساله‌ای دربارهٔ نظریه ذره‌های بی‌نهایت گسترده دانشگاه تهران ۱۹۷۷.
- وی با وجود امکان ادامه تحقیقات در خارج از کشور، به ایران بازگشت و به پایه‌گذاری علوم نوین و تاسیس دارالمعلمین و دانشسرای عالی، دانشکده‌های فنی و علوم دانشگاه تهران، نگارش ده‌ها کتاب و جزوه و راه‌اندازی و پایه‌گذاری فیزیک و مهندسی نوین پرداخت.
- وی همچنین در کابینه محمد مصدق، وزیر فرهنگ بود.
- موسیقی: حسابی با شعر و موسیقی سنتی ایران و موسیقی کلاسیک غرب به خوبی آشنا بود. وی با کمک تنی چند از دانشجویان خود در دانشسرای عالی توانست تغییراتی در کاسه‌تار (ساز ایرانی) ایجاد نماید.
- ورزش: وی در چند رشته ورزشی نیز موفقیت‌هایی کسب کرد، از جمله کسب مدرک نجات غریق در رشته شنا در دوران نوجوانی. کوه‌پیمایی و راه‌پیمایی از ورزش‌های مورد علاقه ایشان بود. از ورزش‌های مورد علاقه وی فوتبال، دوچرخه‌سواری، دوی استقامت، چوب‌پا، دشت‌نوردی و... بود.
- برخورد روح‌الله خمینی با دکتر حسابی
- زمانی که امام به اتفاقی که عده‌ای از جمله دکتر حسابی در آن حضور داشتند، وارد شد ابتدا به سمت پروفسور حسابی آمد و وی را دعوت به نشستن کرد و سپس گفت: شما ۷ نسل خدمت‌ارزنده به این مرز و بوم داشته‌اید و ۷ نسل استاد و دانشجو برای کشور تربیت کرده‌اید و صلاح نیست که من پیش از شما بنشینم.
- خدمات ارزشمند دکتر حسابی:
- اولین نقشه برداری فنی و تخصصی کشور (راه بندرلنگه به بوشهر)
 - اولین راهسازی مدرن و علمی ایران (راه تهران به شمشک)
 - اولین مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران

- پایه گذاری اولین مدارس عشایری کشور
- پایه گذاری دارالمعلمین عالی
- پایه گذاری دانشسرای عالی
- ساخت اولین رادیو در کشور
- راه اندازی اولین آنتن فرستنده در کشور
- راه اندازی اولین مرکز زلزله شناسی کشور
- راه اندازی اولین رآکتور اتمی سازمان انرژی اتمی کشور
- راه اندازی اولین دستگاه رادیولوژی در ایران
- محاسبه و تعیین ساعت ایرانپایه گذاری اولین بیمارستان خصوصی در ایران، به نام بیمارستان گوهرشاد
- شرکت در پایه گذاری فرهنگستان ایران و ایجاد انجمن زبان فارسی
- پایه گذاری مرکز تحقیقات اتمی دانشگاه تهران
- پایه گذاری سازمان انرژی اتمی ایران
- پایه گذاری اولین رصدخانه نوین در ایران
- راه اندازی اولین آسیاب آبی تولید برق (ژنراتور) در کشور

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «آشنایی با دکتر محمود حسابی»، پارسیان دژ، ۱۳۹۱.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1042/pdf/آشنایی-با-دکتر-محمود-حسابی>

آخرین ویرایش مقاله: ۹ اردیبهشت ۱۴۰۰